

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnených 1/ **I.**, bývajúcemu v K., 2/ **I.**, bývajúcej v K., zastúpených JUDr. M., advokátom so sídlom v B., proti povinnému **Veliteľstvu pozemných síl Ozbrojených síl Slovenskej republiky**, so sídlom v Trenčíne, M. Rázusa č. 7, zastúpenému Ministerstvom obrany Slovenskej republiky, Bratislava, Kutuzovova č. 8, **o vymoženie 1 904,92 € (57 387,50 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 63 Er 1256/2006, na dovolanie oprávnených proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 5. mája 2009 sp. zn. 19 CoE 66/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 5. mája 2009 sp. zn. 19 CoE 66/2008 a uznesenie Okresného súdu Trenčín z 10. júla 2007 č.k. 63 Er 1256/2006-33 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Trenčín na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín uznesením z 10. júla 2007 č.k. 63 Er 1256/2006-33 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. V odôvodnení uviedol, že okruh účastníkov exekučného konania je vymedzený ustanovením § 37 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) – ďalej len „Exekučný poriadok“; oprávneným je ten, kto podal návrh na vykonanie exekúcie a povinným ten, proti komu návrh smeruje. Oprávnený a povinný musia mať spôsobilosť byť účastníkmi exekučného konania a procesnú spôsobilosť podľa § 251 ods. 4 O.s.p. v spojení s § 19 O.s.p. a § 20 O.s.p. Spôsobilosť byť účastníkom konania upraveného v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nezakladá povinnému aj spôsobilosť byť účastníkom exekučného konania. Vychádzajúc zo zákona č. 321/2002 Z.z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky, súd uzavrel, že ozbrojené sily ani ich zložky nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti. Povinný, ktorý je zložkou ozbrojených

síl, nemá z tohto dôvodu spôsobilosť byť účastníkom exekučného konania. Súd vzhľadom na to vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju (§ 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku).

Na odvolanie oprávnených Krajský súd v Trenčíne uznesením z 5. mája 2009 sp. zn. 19 CoE 66/2008 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a vyslovil, že proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie. V odôvodnení uviedol, že Veliteľstvo pozemných síl Ozbroyených síl Slovenskej republiky vystupovalo v procesnom postavení žalovaného v súdnom konaní, ktoré je vedené na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 11 S 21/2003. V uvedenej veci išlo o preskúmanie rozhodnutia Veliteľstva pozemných síl Ozbroyených síl Slovenskej republiky a so zreteľom na osobitné ustanovenie § 250 ods. 4 O.s.p. priznávajúce (bez ďalšieho) postavenie žalovaného správneho orgánu, ktorý rozhodol v poslednom stupni, malo toto veliteľstvo v danom konaní spôsobilosť byť účastníkom konania; v predmetnom konaní mu bola právoplatným a vykonateľným uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2005 sp. zn. 5 SŽ-o-KS 137/2005 v spojení s opravným uznesením z 30. marca 2006, ktorým bol zmenený (vo výroku o náhrade trov konania) rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 3. augusta 2005 č.k. 11 S 21/2003-55, uložená povinnosť nahradiť žalobcovi trovy tohto konania. V danej exekučnej veci je toto rozhodnutie exekučným titulom. Pri vymáhaní sumy, priznanej týmto rozhodnutím ale v exekučnom konaní nemožno prehliadnuť, že povinný nie je právnickou osobou v zmysle § 18 a nasl. Občianskeho zákonníka; je iba organizačnou zložkou Ozbroyených síl Slovenskej republiky, ktorá je výkonným prvkom obrany Slovenskej republiky. Povinný teda v danom prípade nemá hmotnoprávnu spôsobilosť (spôsobilosť mať práva a povinnosti), a preto nemá ani spôsobilosť byť účastníkom exekučného konania (§ 19 O.s.p. a § 37 ods. 1 Exekučného poriadku). Subjektom, ktorý je v danej exekučnej veci hmotnoprávne spôsobilý je Slovenská republika – Ministerstvo obrany Slovenskej republiky. Z uvedených dôvodov považoval odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa za vecne správne, a preto ho podľa § 219 O.s.p. potvrdil. Výrok, ktorým vyslovil prípustnosť dovolania, odôvodnil tým, že jeho rozhodnutie je po právnej stránke zásadného významu pri riešení otázky, či „je možné viesť exekúciu proti povinnému bez právnej subjektivity – organizačnej zložke ozbrojených síl Slovenskej republiky, ak exekučným titulom je právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu vydané v občianskom súdom konaní podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, v ktorom konaní jej bola priznaná spôsobilosť byť účastníkom konania“.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali oprávnení dovolanie. Uviedli, že napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Navrhli, aby dovolací súd zmenil uznesenie odvolacieho súdu tak, že námietky povinného proti exekúcii zamietla. Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom dovolatelia videli v tom, že správny orgán, ktorý má spôsobilosť byť účastníkom konania v správnom súdnictve, má aj spôsobilosť byť účastníkom exekučného konania ako povinný v prípade, ak neplní povinnosť uloženú vykonateľným súdnym rozhodnutím. Napadnuté uznesenie porušilo ich právo na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), právo vlastníť majetok (čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky) a tiež princíp rovnosti účastníkov konania (čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorí sú zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie oprávnených je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku i uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Podľa § 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho uznesenia, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Dovolatelia existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané porušenie ústavných práv dovolateľov, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom odvolacieho súdu nebola dovolateľom odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizáciu tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní (i exekučnom) postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a jeho procesný postup viedol k znemožneniu realizácie procesných oprávnení účastníka konania. Judikatúra dovolacieho súdu za prípad odňatia možnosti pred súdom označuje aj postup súdu, ktorý sa z určitého procesného dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie) hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané.

Zo spisu vyplýva, že dôvodom, so zreteľom na ktorý súdy zastavili exekúciu (§ 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného) mal byť neodstrániteľný nedostatok podmienky konania – spôsobilosti toho, kto je oprávnenými označený za povinného, byť účastníkom exekučného konania. Súdy vychádzali z toho, že povinný nie je právnickou osobou (§ 18 Občianskeho zákonníka), nemá hmotnoprávnu subjektivitu, preto nemá ani spôsobilosť byť účastníkom exekučného konania. Tento ich právny názor nie je správny.

Zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku prichádza do úvahy, ak nie je daný iný dôvod zastavenia exekúcie a jej pokračovanie by sa priečilo zásadám exekučného konania (napr. chýba niektorá z procesných podmienok exekučného konania, ktorú nemožno odstrániť). Neodstrániteľnou podmienkou exekučného konania je aj nedostatok spôsobilosti byť účastníkom exekučného konania (§ 251 ods. 4 O.s.p. v spojení s § 104 ods. 1 O.s.p. a § 19 O.s.p.).

V zmysle § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom občianskeho súdneho konania (aj exekučného konania) má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že spôsobilosť byť účastníkom

občianskeho súdneho poriadku má (bez ďalšieho) ten, kto má (hmotnoprávnu) spôsobilosť mať práva a povinnosti (viď § 7 a nasl. a § 18 a nasl. Občianskeho zákonníka); zároveň z tohto ustanovenia ale vyplýva, že spôsobilosť byť účastníkom občianskeho súdneho poriadku má aj ten, kto síce nemá (hmotnoprávnu) spôsobilosť mať práva a povinnosti, avšak zákon mu priznáva spôsobilosť byť účastníkom tohto konania.

Účastníkmi exekučného konania sú oprávnený a povinný; iné osoby, len pre tú časť konania, v ktorej im toto postavenie priznáva zákon (§ 37 ods. 1 Exekučného poriadku). To, kto je oprávneným a povinným, vyplýva z exekučného titulu.

Exekučným titulom je v danom prípade rozhodnutie súdu vydané podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku; povinnému (ako žalovanému) ním bola uložená povinnosť nahradiť oprávneným (ako žalobcom) náhradu trov uvedeného konania. Spôsobilosť byť účastníkom súdneho konania zákon v určitých prípadoch priznáva aj tomu, kto nemá hmotnoprávnu subjektivitu. Pokiaľ § 250 ods. 4 O.s.p. priznal povinnému (žalovanému správneho orgánu) spôsobilosť byť účastníkom konania o žalobe proti rozhodnutiu správneho orgánu, treba povinného považovať za legitímneho nositeľa i povinnosti (nahradiť trovy konania o takejto žalobe).

V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, súčasne ale uskutočňujú aj výkon rozhodnutí, ktoré neboli splnené dobrovoľne (viď bližšie § 2 O.s.p.). Nútený výkon rozhodnutia v rámci exekučného konania je ďalšou fázou procesu dosiahnutia účelu občianskeho súdneho konania. V exekučnom konaní, v ktorom sa vymáha povinnosť nahradiť trovy konania uložená správneho orgánu (ako žalovanému) v konaní o žalobe proti jeho rozhodnutiu (podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku) má takto zaviazaný účastník spôsobilosť byť účastníkom (exekučného) konania; pokiaľ ju totiž nemá ako subjekt s hmotnoprávnou spôsobilosťou mať práva a povinnosti, má ju preto, lebo mu ju priznáva zákon (§ 250 ods. 4 O.s.p.) – v súvislosti s tým viď ustanovenie § 19 O.s.p. (jeho časť za bodkočiarkou) v spojení s § 37 ods. 1 Exekučného poriadku.

Pokiaľ súdy v danom prípade zastavili exekúciu z dôvodu, že povinný nemá spôsobilosť byť účastníkom exekučného konania, i keď procesné predpoklady pre to neboli dané, mal ich procesný postup za následok odňatie možnosti oprávnených konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). So zreteľom na uvedené dovolaciemu súdu nezostalo iné ako zrušiť

potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p.) a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. októbra 2009

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková